

ဘဉ်ဃးဒီးဖိသဉ်အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဖိးထီဉ်အဂီၢ်တၢ်လၢပကြးသုဉ်ညါတဖဉ်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖဉ်အံၤ မ့ၢ်အိဉ်ထီဉ်တခါခါဒီး လဲၤအဆိအချုဆူ
တၢ်ဆါဟံဉ်/ တၢ်ဆါဒါး/ တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဝဲၤကျိၤဒီးဒုးန့ဉ်တက့ၢ်.

သဉ်ကလေးအစောပိုင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မှတ်တိုင်များ

ဖိသဉ်အခိဉ်ထံးဖိတဖဉ်
အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဖိးထီဉ် အတၢ်ပနီဉ် အပနီတဖဉ်



ဖိသဉ်တဖဉ်အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်အပတီၢ်
ဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးအိဉ်တအိဉ်န့ၢ် ပမ့ၢ်သုဉ်ညါဆိဒီး
ပဒိသဒါကဟုကယၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် သုန့ဉ်လီၤ.

သးအနံဉ်အလါ	တၢ်ဂ့ၢ်လၢနကဘဉ်လဲၤဒုးန့ဉ်လၢအဆိအချုတဖဉ်
၁ - ၃ လါ	ဖိသဉ်လၢအတက့ၢ်ဝဲအမိၢ်အမဲၣ်(မ့)တလူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ပိးတၢ်လီၤအခံတဖဉ်,ပုၤမ့ၢ်ဟ့ဉ်ထီဉ် တၢ်အကလုာ်ဘဉ်ဆဉ်တဆိတလဲအက့ၢ်အဂီၢ်ဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်, ပုၤမ့ၢ်ဟ့ဉ်ထီဉ် တၢ်အကလုာ်ဘဉ်ဆဉ်တဆိတလဲအက့ၢ်အဂီၢ်ဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်,ပုၤမ့ၢ်မၤနံၤကမ့ ဘဉ်ဆဉ်နံၤထီဉ်တသ့တဖဉ်, အနီၢ်ကစၢ် ဆိုဉ် (မ့) ပုၤဝဲၤတဖဉ်.
၆ လါ	ဖိသဉ်လၢ စ့ၢ်ပၢ်အစုခိဉ်ထီဉ်ဘိတဖဉ်, အကိၣ်တဆိဉ်ခိဉ်တမးတဖဉ်, ဖိဉ်တၢ်ဂီၢ်တခါခါ တသ့ဘဉ်တဖဉ်.
၉ လါ	ဖိသဉ်လၢ မ့ၢ်တသန့ၤဘဉ်တၢ်တခါခါ ဘဉ်ဒီး ဆဉ်နီၤဝဲတသ့ဘဉ်တဖဉ် (တကျိၤလီၤ အစုဒီးဆဉ်နီၤတသ့ဘဉ်တဖဉ်)
၁ နံဉ်	ဖိသဉ်အနုဆၢဉ်အသိး တမၤသီဉ် ဝူဝူဝါဝါဘဉ်, တါတါကိၣ်တသ့ဘဉ်, ဖျးလီၤအခိဉ်/ ဂံၤဂုၤအခိဉ်တသ့ဘဉ်/ယုၤဃီတၢ်(န့ဉ်တၢ်)တသ့ဘဉ်တဖဉ်.
၂ နံဉ်	ဖိသဉ်လၢကိး မိမိပါပါ ဒုဉ်လဲၣ်တသ့ဘဉ်တဖဉ်, ဟးတသ့ဂုၤဂုၤဘဉ်ဘဉ်တဖဉ်.
၃ နံဉ်	ဖိသဉ်လၢ ဃုၢ်တသ့တဖဉ်, လီၤဃံၤ မိကိၣ်မိကိၣ်တဖဉ်, ကတိၢ်တၢ်ကတိၢ်အဖျဉ်တသ့ တဖဉ်,တက့ၢ်မဲၣ်ချ့သကိး မဲၣ်ချ့တဖဉ်.
၄ နံဉ်	ဖိသဉ်လၢ သ့ကတိၢ်တၢ်ဘဉ်ဆဉ် မ့ၢ်လၢကတိၢ်ဘဉ်ဝဲကီၢ်ခဲအပိ ပုၤအဂၤတန့ၢ်ပၢ် အကျိၣ်ဘဉ်တဖဉ်, အိဉ်လီၤဆိထဲတဂၤမိၤဒီး တကတိၢ်တၢ်ဒီးဖိသဉ်အဂၤဘဉ်တဖဉ်.
သးအနံဉ်အလါပုၤနံၤဂုၤ ပုၤနံၤဂုၤ	ဖိသဉ်အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဖိးထီဉ် အိဉ်ပၢ်စၢၤလၢညါတဖဉ်လီၤမၢ် (မ့) စ့ၢ်လီၤ, တၢ်ကတိၢ်လၢ အတဲဝဲသ့ လၢညါတဖဉ် လီၤမၢ်ဝဲ.



ကလေးများဖွံ့ဖြိုးမှုပုံမှန်ဖြစ်၊ မဖြစ်ကို
စောစီးစွာသိရှိနိုင်မှသာ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊
မှန်ကန်စွာပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။



ဖိသည့်အခါ ယုံတဖန် အတတ်ဒိပ်ထိန် ဖိးထိန် အတတ်ပနိန် အပနိတဖန်



သာနိန်ဖိ

သူတၢ်ကတိၤအထံၣ်ညီညီ ဖိတဖန်သ့လီၤ. ဖိသည့်အံၤန့ၣ်မှါ သံကွၢ်အမံၤစံးဆၢန့ၣ်သ့လီၤ.

အခါခံခိလိာ် စံၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဝဲဃီ ခိၣ်တခါဘၣ်တခါ သ့ လဲန့ၣ်လီၤ.ထံခိၣ်တခါခါဆၢထၢၣ် ဝဲတစံးကိးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

စၢၢ်ဘိလၢ အအိၣ်ဒီးအလွဲၣ် တဖန်အံၤ တံၢ်ဝဲဒီးအစုၣ်ကျါ ဒီးစုယုၣ် ဒီး စူးကါဝဲ သ့ဒိပုၤသး ပုၤအသိး သ့ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ မၤတတုၤဝဲအလီၢ်န့ၣ် သ့ဝဲလီၢ်ဆုၣ်နီၤ မ့တမ့ၢ် ဟံးန့ၣ် တၢ်တခါခါဒီးထူးဟံးန့ၣ်ဝဲ သ့န့ၣ် လီၤ.

လၢတၢ်သဘူအပူၤတံၤသကိးဖိ တဖန် လိာ်ကွဲဒီးတၢ်လိာ်ကွဲ သ့ လဲန့ၣ်လီၤ. ဂဲၤလိာ်ဝဲ တဂၤ ဝံၤမးတဂၤ ဒီးကူသိးထီၣ်ဆုၣ်ကၢ လၢ အနီၢ်ကစၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.



ခံနိန်ဖိ

တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအညီန့ၣ်ဒီးအိၣ်တဖန် န့ၣ်မှါကိးထီၣ်အမံၤန့ၣ်ဝဲဒီးအစု ညါသးဂ့ၤဂ့ၤ ဘၣ်ဘၣ်လီၤ.ကတိၤ ထီၣ်တၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်ဒီးအကျိၤ ဖိလၢ အဘၣ်တၢ် ပၤဖိၣ်အိၣ်တၢ် ကတိၤ ၂ ဖျါၣ်တုၤ ၃ ဖျါၣ်သ့လီၤ.

လၢအစုပူၤ ဟံးထီၣ်တၢ်သ့ တမံၤ မံၤဒီးဟးဝဲသ့လဲန့ၣ်လီၤ.ထူ ဖျါၣ် ထူသ့,ဃုၢ်သ့ လဲန့ၣ်လီၤ.

အိးထီၣ်လိာ် တကဘျးဘၣ် တကဘျး သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢ အနီၢ်ကစၢ် သ့ဝဲ လဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၤ အညီညီဖိတဖန် မၤရဲၣ်ဝဲသ့န့ၣ် လီၤ.ပၤက့ၤ တၢ်ပိးတၢ်လီၤ လၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲ သ့လဲန့ၣ်လီၤ.

အသးဟူးဂဲၤဝဲဒိၣ်မးလၢ အအိၣ် ဘၣ်ဒီး ဖိသည့်အဂၤတဖန်န့ၣ်လီၤ. လိာ်ကွဲ ဂဲၤဒိဝဲတၢ် သ့ထီၣ်လဲန့ၣ် လီၤ.



တနိန်ဖိ

ကစံးဝဲ(တမ့ၢ်)သ့အလီၢ် ဂံၤဂ့ၤ အခါ သ့လဲန့ၣ်လီၤ.ကတိၤတၢ် ကတိၤ သ့ဝဲတဖျါၣ်ခံဖျါၣ် သ့လဲ န့ၣ်လီၤ.တၢ်န့ၣ်လၢအလီၤအဘျါ ညီညီဖိတဖန် လူၤပိာ်မၤထွဲ သ့ န့ၣ်လီၤ.

(စွါ)ပုၤဒီး ဟးလၢ အစုအခါ သ့ဝဲ လီၤ.ထူးဃုၢ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးဂဲၤ ဆၢထၢၣ်ဝဲလီၤ. ဟံးဃုၢ်ဝဲလၢ အစုဒီး ဟးဝဲသ့ တကါခံကါလဲ န့ၣ်လီၤ.

ဒီးသ့ဝဲ စုၣ်ကျါ ဒီးစုယုၣ်ဝံၤ ထၢထီၣ်တၢ် တခါခါသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ပၤရဲၣ်သ့ၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤ တခါခါ လၢလိာ်ဖိလိာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးယၢ် အဖိလိာ်ဒီးဃုက့ၤ ဝဲ သ့န့ၣ်လီၤ. "တူၢ်...ဝါ" လိာ်ကွဲသ့လီၤ.

ပမ့ၢ် ဒုးကူ ဒုးသိးထီၣ် တၢ်ကူ တၢ်ကၢ ဒီးပၤဝဲ အစုသ့ ဘၣ် ဘျိးဘၣ်ဒါ န့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်မၤသးပံၤအိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ အ ကလုာ်ဖိ သ့လဲဒိဖိသ့ၣ်အသိးန့ၣ် လီၤ.ပုၤမ့ၢ်ကိးအမံၤဒီး အိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်တမံၤ လၢတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ.ကွၢ်တ ရဲးတၢ် သ့ဝဲဖဲ တၢ်အကလုာ်ဟံ အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒါလီၤအချၢဒီး အိၣ်တဃုၢ်သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤစၢၤတအိၣ်ဘၣ် ဆၣ် ဆုၣ်နီၤသ့ဝဲ ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဖိၣ်တၢ်ဂီၤတခါလၢအစုခံခိလီၤ. စွါဖိၣ်ဝဲတၢ်ဂီၤ ဆံးဆံးဖိတခါလၢ စုညါသးဒိတဘၣ်ညါလီၤ.

တၢ်ဂီၤဖိလၢ အလီၤတံၢ်တဖန် ဂုၤကျးစးထၢထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အသးစဲ သးမုၢ်လၢ ကလိာ် ကွဲဒီး ပုၤဂၤလီၤဆီဒၣ် မိၢ်ပၤတ ဖန်န့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်ဝဲ မဲာ်ထံ ကလၢဖးဒိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ထီၣ်အကလုာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ထံ ကွၢ်ဆး အစုအခါ တဖန် သ့လဲန့ၣ်လီၤ.မံၤနီၤဘျးချၢ အခါ ဟံးထီၣ်အခါညါသးဒီး လိာ်ကွဲသ့လဲန့ၣ်လီၤ.



ဃုလၢဖိ